

Els millors aliats del poder són els covards

Els periodistes catalans debaten la seva relació amb els grups de pressió

—Joan Carles Guerrero—

Atura't una mica... Pensa... Mostres docilitat davant l'empresa? Qüestionen el perquè d'algun encàrrec amb qui et mana? Et paguen el que creus que mereixes? Estàs sota pressió? A quantes pressions cedeixes en la teva feina? Tenen sexe les notícies? Pots ser independent a la teva feina? Has publicat o emès temes que tenen per a tu un especial interès? On creus que hi ha la frontera entre informació i publicitat?

Aquestes són algunes de les qüestions que s'han plantejat a la Jornada Anual dels Periodistes Catalans, celebrada els dies 10 i 11 de desembre de 1999 al Col·legi de Periodistes de Catalunya. I aquestes són algunes respostes: "El millor aliat del poder són els covards" (Carles Francino); "Crec en algunes persones, no crec en la feina de periodista" (Julia Otero); "Som periodistes, no accionistes" (Rafael Jorba);

"El cervell no té sexe" (Maruja Torres); "Estem millor que mai, perquè per primer cop els periodistes entrem a l'agenda política" (Milagros Pérez); "L'asimetria entre homes i dones als mitjans és enorme, del 17% al 83%" (Concha Fagoaga).

Montse Melià, Lluís de Carreras, Antonio Franco, Carles Francino, Milagros Pérez Oliva, Rafael Jorba i Julia Otero, al debat "Pot ser independent un periodista?".

FOTOS: IGNASI RENOM

— Les pressions polítiques, econòmiques i publicitàries han estat tractades a la Jornada dels Periodistes Catalans d'aquest any —

Dos dies abans del debat al Parlament de Catalunya sobre la nova organització dels mitjans de comunicació audiovisuals, el Col·legi de Periodistes va acollir la Jornada Anual dels Periodistes Catalans, dedicada al tema "Periodistes, sota pressió", amb uns quants noms propis i molts temes sobre la taula: la pressió sobre la persona periodista, el sexe de la notícia, la publicitat com a factor de pressió i la possibilitat o no de ser independent a la feina.

Paral·lelament a la Jornada, i davant la proximitat de l'esmentat debat parlamentari, es van donar a conèixer diferents manifestos, per la defensa dels mitjans públics (sota el lema: "No volem apropiacions partidistes") i per la independència dels mitjans de comunicació municipals.

El sexe, la publicitat i la independència

Van ser tres les ponències presentades: "Les limitacions culturals: el sexe de la notícia", a càrrec de Conxa Fagoaga, doctora en ciències de la informació de la Complutense de Madrid; "La publicitat, factor econòmic de pressió", a cura de Santiago Ramentol, vicedegà d'Economia de la UAB, i "Pot ser independent un periodista?", a càrrec de Carles Francino, periodista de TV3.

En els debats al voltant d'aquests temes van participar-hi Neus Bonet, Elvira Altés, Maruja To-

rres, Albert Sáez, Lúcia Oliva, Montserrat Claramunt, Josep Ramon González Cabezas, Jesús Ulled, Milagros Pérez Oliva, Montse Melià, Julia Otero, Lluís de Carreras, Antonio Franco i Rafael Jorba. I com a conclusió, la imatge final (val més que mil paraules) de Julia Otero fent que no amb el cap, mentre Milagros Pérez tancava la Jornada dient que "els periodistes estem més bé que fa uns anys, perquè hem aconseguit estar presents al calendari polític".

La ponència que va despertar més expectació va ser la de Carles Francino, que sense pèls a la llengua, i a propòsit de l'actual dependència dels caps d'informatius de les cadenes públiques respecte al resultat de les eleccions, afirmava: "Això és una merda. I és una merda derivada d'un sistema imperfecte i deficitari". El periodista de TV3 va fer d'entrada una declaració de principis a favor del compromís individual i l'autoexigència de cadascú com a única i última garantia de la pràctica periodística. "Dic això", va subratllar, "perquè entenc que un dels problemes més greus que afecta des de fa temps el col·lectiu periodístic i la seva credibilitat és la renúncia a aquest compromís individual".

Per a Francino, "compromís individual" vol dir "valors com l'honestat, l'ètica, la imparcialitat i també —molt important— l'autoexigència professional. Quan tothom (polítics, empresaris, sindicats, directius de clubs de futbol, gent de cultura...) pretén marcar-nos a tots amb un ferro com

Una xerrada virtual i dos manifestos

El qui havia d'oferir en persona la conferència inaugural de la Jornada Anual dels Periodistes Catalans, l'assagista, periodista i diputat al Parlament italià per l'Ulivo Fúrio Colombo, va veure's atrapat pel seu càrrec polític, i davant l'ajustada situació parlamentària italiana va haver de cancel·lar la seva assistència per poder votar amb el seu partit a Itàlia.

Salvador Alsius, degà de la junta de govern del Col·legi de Periodistes, va ser l'encarregat d'anunciar la incompareixença i substituir-la per una videoconferència enregistrada pel mateix Fúrio Colombo, on durant uns trenta minuts va fer una dissertació del tema "Periodistes, sota pressió" en què va parlar sobretot de la manipulació que actualment realitzen els grans mitjans, del cas únic italià, on un gran empresari de

premsa és alhora líder d'un partit polític, i de com aquesta dualitat influeix en el panorama periodístic italià.

Com a complement de la conferència, es van donar a conèixer els darrers comunicats elaborats davant la proximitat de la celebració del ple del Parlament de Catalunya sobre la nova organització dels mitjans de comunicació audiovisuals. El primer manifest, titulat "Defensem els mitjans públics, no volem apropiacions partidistes", reclamava uns mitjans plurals i no partidistes, amb direccions professionals i independents i no càrrecs de confiança polítics, que estiguin al servei del públic i no de grups polítics o econòmics, i uns organismes de control i gestió democràtics no sotmesos als interessos i la lluita partidistes. El manifest estava signat pels comitès de Te-

levisió de Catalunya, Catalunya Ràdio, TVE-Sant Cugat, RNE-Ràdio 4, COM Ràdio i Barcelona Televisió.

L'altre manifest, presentat sota el lema "Crida per la independència dels mitjans de comunicació municipals", era signat per Salvador Alsius, degà del Col·legi de Periodistes de Catalunya; Enric Bastardas, president del Sindicat de Periodistes de Catalunya; Lluís de Carreras, president del Consell de l'Audiovisual de Catalunya; Francesc González Ledesma, president del Consell de la Informació de Catalunya, i Xavier Sitjà, periodista i batlle d'Esparreguera. El comunicat fa una crida als ajuntaments de Catalunya perquè creïn consells de comunicació municipal que garanteixin unes emissions plurals i de qualitat per enaltir el seu caràcter de servei públic.

— Un dels principals temes tractats va ser la possibilitat o no de ser independent a la feina. Les opinions van ser favorables al sí —

si fóssim vaques del *far west*, estan fent l'intent suprem de domesticar els mitjans i de trencar la independència periodística. Tenint a tothom catalogat tot resulta molt més fàcil”.

L'enemic a casa

Segons el periodista, “el primer enemic de la independència és a dins de casa, perquè els mateixos periodistes col·laboren de vegades en aquesta pràctica repulsiva, mesquina i reduccionista: per la resignació que mostren, sovint barrejada d'incompetència ('Ja se sap on treballem', 'Hem de tocar de peus a terra'...), o per la participació activa i còmplice en pràctiques que perverteixen l'esperit periodístic”.

I va arribar la pregunta: es pot ser independent? La resposta, per a Francino, comença amb un senzill canvi de verb: “Qualsevol periodista ha de voler ser independent. I compte, perquè independència no vol dir dogmatisme, ni petulància —gran problema en aquesta professió—, ni significa creure's en possessió permanent de la veritat,

ni rebutjar la crítica, ni negar un ordre jeràrquic —o un principi d'autoritat— a qualsevol empresa. Res d'això. Amb un matís important: que la informació, el periodisme, no és una matèria susceptible d'aplicar-hi sistemes de caserna. Perquè és matèria delicada i perquè tenim una funció social que ens hem de creure: som el vincle que connecta el ciutadà amb el món que l'envolta, i això suposa una responsabilitat enorme. Res més i res menys que això”.

Aquest compromís individual, aquest codi moral i professional, “serveix tant per a TV3 com per a *La Vanguardia*, per a Ràdio Reus o per a *El Periódico*, o per a la televisió local de Súria”, va afegir. “No crec que sigui un problema de dimensions del mitjà, ni de la seva titularitat, ni de la seva capacitat d'influència, sinó de tenir ben clars els principis que inspiren la nostra feina i defensar-los”.

Després d'assenyalar alguns dels mals que afecten la professió (com ara la intervenció dels poders per domesticar els mitjans, la utilització de la precarietat laboral com a coacció, la desdibuixada frontera entre informació i propaganda, la

La sala d'actes del Col·legi, en l'últim dels debats de la Jornada.

— Per resignació o per còmplicitat, els mateixos periodistes col·laboren de vegades en les pràctiques mesquines que perverteixen l'esperit periodístic —

Elvira Altés, Neus Bonet, Conxa Fagoaga, Maruja Torres i Albert Sáez, en el debat "Les limitacions culturals: el sexe de la notícia". A sota, Jesús Ulled, Santiago Ramentol, Llàcia Oliva, Josep Ramon González-Cabezas i Montserrat Claramunt, en el debat "La publicitat, factor econòmic de pressió".

falta de rigor, el sensacionalisme, la mediocritat o l'afany de convertir en espectacle tot allò que surt a la televisió, incloses les notícies), Francino va declarar-se a favor d'una tercera via "entre la resignació i la complicitat activa. Es pot fer de periodista sense etiquetes, sense prendre partit. Sense estar a favor d'un per anar en contra de l'altre. La consciència de cadascú està per damunt (de fet existeix la clàusula de consciència), i cada cop —per sort— hi ha més mecanismes de defensa". Per al periodista, però, "la millor defen-

sa és esforçar-se a ser un bon professional, crític, autoexigent i disposat a aprendre cada dia".

Que els partits demanin perdó

Davant la coincidència temporal de la Jornada amb el debat parlamentari sobre l'audiovisual a Catalunya, Francino va demanar públicament als partits polítics, i en especial als tres grans (CiU, PSC i PP), "que demanin perdó en el Parlament i diguin: 'No hem estat a l'altura, però a partir d'ara ens esforçarem a intentar millorar'". Per al ponent, "un sistema que es limita a calcar els equilibris partidistes i deixa en mans del Govern de torn la facultat última de dirigir els mitjans és evidentment reduccionista, deficitari i procliu a l'abús, i sembla insòlit estar-ho discutint a aquestes altures".

Per acabar, el periodista va dir: "Els mitjans públics han de funcionar amb la finalitat amb què van néixer: servir tots els ciutadans que els paguen amb els seus impostos i deixar d'estar sotmesos a un escrutini malaltís i injust per a la gent que hi treballa". "Serem un país normal", va concloure, "quan hi hagi canvis de govern i els directius dels mitjans públics continuïn en els seus llocs si són competents i capaços".

La clàusula d'inconsciència

Posteriorment a la ponència de Francino, hi hagué un debat —moderat per Milagros Pérez Oliva, presidenta de la demarcació de Barcelona del Col·legi de Periodistes de Catalunya—, en què Lluís de Carreras, president del Consell Audiovisual de Catalunya, es preguntava si la clàusula de consciència no porta directament a l'atur, i si no seria millor anomenar-la "clàusula d'inconsciència". De Carreras va reclamar la necessitat d'estructurar un marc on els càrrecs directius dels mitjans públics no depenguin dels resultats electorals, i va intentar girar la truita jugant amb el lema de la jornada: "Els periodistes estan sota pressió, però també poden pressionar —si ho fan col·lectivament— als polítics".

Antonio Franco, director d'*El Periódico*, va diferenciar la situació segons els mitjans (privats o públics), i va afirmar que als privats hi ha "molts menys conflictes, i més marge per a la independència del que s'està fent servir per part dels mateixos professionals". Per la seva banda, Rafael Jorba, sotsdirector de *La Vanguardia*, manifestava els seus dubtes sobre l'objectivitat —"mai es pot ser objectiu"— i apostava per la pluralitat del mirall trencat: "La veritat no és en un tros del mirall, sinó en tots". I en un joc de paraules va afirmar que s'havia passat d'aquella màxima, "Les opinions són lliures i els fets, sagrats", a una situació actual "on les opinions són sagrades i els fets, lliures".

Per a Jorba, actualment el panorama professional periodístic està experimentant canvis notables amb l'aparició dels grans grups multimèdia: "Hem de recordar que som periodistes i no accionistes, i que la millor manera de defensar-nos

— Lluís de Carreras: "Els periodistes estan sota pressió, però també poden pressionar —si ho fan col·lectivament— als polítics" —

d'aquests grups és fent bé la nostra feina". Rafael Jorba va analitzar l'evolució de l'empresariat i va dir que "si abans s'havia donat una concentració horitzontal dels mitjans (amb múltiples empreses associades de premsa, ràdio, etc., però totes dedicades a l'activitat periodística), ara se n'està produint una de vertical, que, a més de l'altra, inclou la concentració d'empreses no dedicades específicament a l'activitat periodística".

La periodista Julia Otero va mostrar-se molt pessimista en el debat sobre la independència dels periodistes, i va declarar: "A aquestes altures només puc dir que crec en algunes persones, però no crec en la professió periodística". Otero va denunciar la renúncia voluntària a la seva independència que fan molts periodistes, i que el panorama actual de la comunicació es pot representar fàcilment per paròquies.

La realitat és avui dia una caricatura

"Així", afirmava Otero, "un militant del PP té molt clar quina emissora ha d'escotar al matí, quin diari ha de comprar al migdia i quina tele ha de veure al vespre; igual que ho té molt clar un militant del PSOE. La realitat que ens presenten els mitjans és una caricatura on mana la intoxicació que hi afegeix cada mitjà. I el més fort de tot és que s'accepta amb tota naturalitat aquest partidisme dels mitjans. Per què? Perquè el públic no reclama el dret a la pluralitat dels mitjans, independentment de la ideologia". Otero va afegir que una cosa és la teoria i una altra la pràctica: "Tots sabem on treballem, quins temes puntuals és millor no tocar o són delicats per a l'amo".

Durant el debat un dels temes de discussió va ser quines eren les pressions reals que feien claudicar periodistes. En aquest sentit Francino va dir: "Fer ús de l'amenaça de l'atur és perillós, perquè pressuposa que al darrere hi ha un munt de cagons", i va afegir que per resistir la pressió, entre la clàusula de consciència —que pot portar a l'atur— i la submissió, hi ha tot un ventall de possibilitats: "I totes comencen amb una pregunta: per què?; per què hem de fer això, o per què no podem publicar allò altre? Només discutint amb els caps, no sent dòcils d'entrada, és increïble la quantitat de coses que es poden aconseguir, perquè la majoria dels càrrecs que pretenen imposar un tema són molt mediocres, i no poden defensar la seva postura amb arguments sòlids; després només els queda la llei de la caserna, que desacredita i retrata qui la utilitza".

El periodista, una espècie en extinció

Santiago Ramentol, vicedegà d'Economia, Serveis i Equipaments de la Facultat de Ciències de la Informació de la UAB, va defensar al matí la ponència titulada "La publicitat, factor econòmic de pressió". Com a dada inicial per situar-la, va afirmar que el 39,8 per cent dels periodistes han pensat a abandonar la professió en algun moment laboral de la seva vida, a causa de les pressions rebudes, "especialment horàries, polítiques,

econòmiques i publicitàries".

"Des del punt de vista laboral", segons Ramentol, "els periodistes acostumem a tenir una notable capacitat d'adaptació a horaris molt extensos sense hores extres. Arribem molt tard a casa, correm el risc de tenir problemes familiars greus i patim una certa sensació de solitud. Els sous varien molt, depèn del mitjà, del lloc de treball i de la capacitat de compaginar tasques diverses. Hi ha uns quants periodistes molt ben pagats (en alguns casos, exageradament i injustament

A dalt, Montse Melià i Lluís de Carreras, i a sota, Antonio Franco i Carles Francino, en el debat que va tancar la Jornada.

Amb el patrocini de:

Col·legi de Periodistes
de Catalunya

winterthur

— Jorba: "Hem de recordar que som periodistes i no accionistes, i que la millor manera de defensar-nos d'aquests grups és fent bé la nostra feina"—

Els passadissos del Col·legi van ser també un lloc d'intercanvi d'opinions en el transcurs de la Jornada.

ben pagats), i d'altres, la majoria, que reben sous molt per sota del que ells creuen que es mereixen”.

Després d'avançar la seva sospita que “el periodista (almenys com ara el coneixem) és una espècie en procés d'extinció”, va intentar acotar el terme ‘periodista’: “Els diccionaris assenyalen, amb una saviesa que envejo, que el periodista és la persona que professa (atenció al verb) el periodisme, i que periodisme és l'exercici o professió de periodista”.

Ramentol declarava que el verb “professar” inclou tenir fe, i que ell l'ha perdut: “Una cosa és el que jo penso que ha de ser un periodista i una altra la realitat periodística. A tot estirar m'inclino més per utilitzar la paraula ‘comunicador’ (o ‘comunicant’): persona que transmet una realitat i/o missatge, sense atrevir-me a qualificar el contingut ni la qualitat d'aquesta realitat. Prefereixo parlar de persones que exerceixen la funció d'informar, de persuadir o d'entretenir, al marge dels mitjans i de les eines de comunicació que utilitzen... Entre una informació de segons quins diaris i un fullet sobre ofertes de productes domèstics d'una cadena de supermercats, no sé quin missatge és el més rigorós i veritable. O més ben dit, sí que ho sé: el que han confeccionat els supermercats, perquè almenys els preus coincideixen amb la realitat”.

Per evidenciar aquesta realitat, aquesta interferència entre publicitat i informació, Ramentol afirmava que “la majoria dels periodistes trobem normal, per exemple, fer compatible l'esport i les marques (TDK Manresa, Pintures Bruguer...), o presentar desfilades de moda comercial com un fet cultural, encara que incloguin (com ja s'ha fet públic) l'explotació sexual de les models. En el deliri del paroxisme, la moda no només és cultura, sinó que també ho és l'assassinat d'un modista

(Versace) i, fins i tot, el suïcidi de l'assassí”.

“Els vells manuals”, va afegir el vicedegà, “distingeixen, des de fa temps, entre els fets (allò que passa) i les informacions (és a dir, els productes periodístics que expliquen allò que passa). Dit d'aquesta manera, sembla fàcil. Però els mitjans de comunicació estan farcits de professionals que pensen que els fets i les informacions són dos conceptes coincidents”.

Un producte que es compra i es ven

Per a Ramentol la confusió entre publicitat i informació és total: “La informació és ara un producte com un altre, que es compra i es ven. Els mitjans estan plens de missatges comercials, explícits o implícits. Fins al punt que informació i publicitat es confonen: les fotografies esportives amb marques incloses, les seccions de motor, les notícies d'espectacles, les informacions d'economia i, fins i tot, algunes pàgines de llibres...”.

En el debat posterior a la ponència, que va moderar Llúcia Oliva, periodista de TVE a Catalunya, Josep Ramon González Cabezas, sotsdirector de *La Vanguardia*, va dir que cal tenir molt clar que “la feina del periodista és el compromís amb la veritat”, i que el periodisme de sempre, el clàssic, el d'investigació, s'està perdent. Com a exemple va comparar casos com el Watergate i l'escàndol Lewinsky. Crític, va afirmar que tots havíem d'entonar el “*mea culpa* i reconèixer que avui dia els mitjans s'adrecen més als consumidors que a la ciutadania en general”. Per a González la pressió més gran prové de “la disputa dels mitjans pels ingressos publicitaris”, i en aquest punt va afegir una dada i un crit d'alerta: “Internet s'està emportant actualment entre el 20% i el 30% del pastís publicitari, la qual cosa representa un risc notable per als mitjans tradicionals”.

Jesús Ulled, president d'Ulled & Asociados, que sintonitzava en aquest sentit amb González, va dir que “el periodisme d'investigació no es fa perquè no és rendible”, i que “cada cop més el periodista s'està convertint en un gestor”.

El llenguatge és majoritàriament masculí

Però una de les ponències més crítiques de la Jornada Anual dels Periodistes Catalans va ser precisament la primera, titulada “Les limitacions culturals: el sexe de la notícia”, llegida per Concha Fagoaga, doctora en ciències de la informació, de la Complutense de Madrid, la qual va posar de manifest que, tant per l'educació rebuda i els segles de dominació masculina com pel mateix llenguatge, les dones encara tenen molt de camí per recórrer en l'objectiu d'aconseguir la igualtat a nivell laboral.

“Les dones”, va dir, “representen encara una minoria simbòlica en la presa de decisions de les redaccions, per la qual cosa no poden permetre's una lluita que les posi en contra de les seves aspiracions professionals. I precisament aquesta perspectiva d'actuar en minoria permet que moltes dones renunciïn d'entrada o de seguida a inscriu-

— Internet s'està emportant actualment entre el 20% i el 30% del pastís publicitari, la qual cosa representa un risc notable per als mitjans —

re's en llocs de presa de decisions. Si no prenen responsabilitat, senzillament no poden intervenir".

Per a Fagoaga, "la perversió del concepte d'igualtat que ha dominat el segle XX l'ha provocat l'intent de crear una situació idèntica d'homes i dones. Això ha quedat al descobert, i en el nou segle la igualtat és paritat d'estatus femení i masculí: aquest és el canvi de paradigma que assenyala que tota situació és sexuada, influenciada per relacions entre homes i dones i pel reconeixement que el gènere condiona les aspiracions personals".

Elvira Altés, vicepresidenta de l'Associació de Dones Periodistes de Catalunya, va afirmar en el debat de la ponència —moderat per Neus Bonet, directora dels Serveis Informatius d'Ona Catalana— que havien realitzat un estudi seguint exhaustivament les edicions de cinc diaris diferents durant cinc setmanes: "El seguiment consistia simplement a apuntar els noms propis o que fessin referència al gènere. Vam trobar un total de 30.793 protagonistes esmentats als diaris, dels quals 27.134 corresponien a homes i la resta, 3.659, a dones".

Sobre el llenguatge, va dir que "després de tants segles de dominació dels homes, s'ha acceptat com a normal el gènere masculí dominant; per exemple, en una cua pel pa a Rússia, si hi ha 50 russes i un rus, el peu de foto dirà: 'Una cua de veïns russos esperant per comprar el pa', o quan es parla en general es parla dels metges, els malalts, els professors, els alumnes, etc."

Altés va voler subratllar també les connotacions despectives de molts mots de gènere femení, i de la manera com eren utilitzats als mitjans de comunicació, per exemple pel que fa a les fonts d'informació. Si en una enquesta sortia un home, se li posava normalment el nom i el cognom; en canvi, en molts casos, quan la font eren dones, es referien a elles pel nom de fonts ("Mària"), o simplement com "una veïna afirmava...", "una testimoni relata...", etc. En aquest punt Maruja Torres va posar un exemple clarificador: "Imagina com està el tema que per immobilitzar a algú li posen 'esposes'". També va ser recriminada durant el debat l'adjectivació que sovint s'utilitza a l'hora de parlar de dones amb poder o famoses: "La 'dama de ferro', o la mania de destacar el físic de tennistes, models, o fins i tot polítiques, quan a l'inrevés no es fa mai".

El cervell no té sexe

Albert Sáez, sotsdirector del diari *Avui*, va afirmar que el periodisme és un sistema d'interpretar la realitat, i que davant d'una única realitat trobem més d'una paraula per descriure-la. "Dubto del mite de l'objectivitat", va dir Sáez, "i també del mite de la gran conspiració de l'home contra la dona"; i va demanar que potser caldria donar alguna orientació deontològica sobre com portar la realitat a paraules, esquivant valoracions de gènere. Va confessar, però, que ell creia que a l'hora d'escriure, en general, els periodistes no tenen en compte les lectores. Aquesta frase va provocar

la reacció de Torres, que li va contestar: "Ah, no? I doncs, ¿què li posaries a una informació econòmica, un *florero*? El cervell no té sexe, el que s'ha de fer és no ofendre una directora de banc, comentant que porta una faldilla tal, quan no es comenta els pantalons del seu company de feina".

En el debat de la ponència, la periodista Maruja Torres va mostrar-se preocupada "no només per la poca quantitat que ocupa el gènere femení en periodisme, sinó també pel seu nivell de qualitat". En to crític, va dir: "Es parla molt poc de la professió periodística i molt de coses que són perifèriques. Jo no demano la igualtat entre l'home i la dona, jo vull ser millor, no vull agafar el camí que ha marcat l'home; vull canviar les coses perquè, no ens enganyem, ells tampoc són feliços". Segons Torres, actualment al gènere periodístic li manca profunditat, seguiment dels temes: "Es parla d'Afganistan, del drama que viuen, però un altre conflicte li passa per sobre i en dos dies deixa de sortir als mitjans. Però això la gent ho veu, el lector no és un ésser passiu, pot deixar de comprar el diari, o tancar la tele, o canviar de dial".

Respecte al tema de la discriminació de la dona en càrrecs a les empreses periodístiques, la periodista va afirmar: "Cap dona somia amb ser directora d'un diari en aquest país. L'entramat no li ho permetrà i ella ho sap. Sap que s'esgotarà en el camí, perquè ells fa 2.000 anys que s'hi entrenen; i entre reunions del hòlding i de la seva punyetera mare, arribarà morta a casa després d'haver-se passat el dia portant comptes, quan ella el que vol és fer periodisme; perquè un altre dels problemes és que cada cop els directores són mes gestors, la direcció d'un mitjà s'ha convertit en un càrrec administratiu" ●

— Maruja Torres: "Cada cop els directors són mes gestors; la direcció d'un mitjà s'ha convertit en un càrrec administratiu" —